

Ольга МАКСИМЧУК

Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського

**Інтелектуальний спадок Лазаря Барановича на матеріалі
авторських записів у примірниках видань, що зберігаються
у фонді відділу стародруків та рідкісних видань**

Лазар Баранович – український православний ієрарх, письменник, інтелектуал, що здобував освіту в єзуїтській академії Вільнюса, сформувавшись як мислитель не в останню чергу завдяки ученому і духовному середовищу столиці Великого князівства Литовського. Протягом життя він підтримував тісні стосунки вільнюськими освітніми колами, зокрема, відправивши до Вільнюса на навчання друкаря своєї типографії Семена Ялинського. Деякі особливості роботи з джерелами Баранович міг запозичити зі періоду своїх студій у колегії, зокрема, звичку занотовувати корисні цитати з джерел для подальшого застосування у власних текстах. У Національній бібліотеці України ім. В. І. Вернадського зберігаються примірники книжок із власної бібліотеки Лазаря Барановича, зокрема два екземпляри збірників його проповідей «Меч духовний» (Київ, 1666) і «Труби на дні нарочиті» (Київ, 1674), які містять численні авторські записи на берегах аркушів. Помітки Барановича свідчать про уважне перепрочитання проповідником своїх творів. Вони вказують на критичний характер авторцепції Барановича, адже одна з функцій цих маргіналій – цитат із Біблії та богословських праць, прикладів і приказок – доповнення уже надрукованого тексту. Утім, деякі з них можуть не мати безпосередній стосунок до змісту проповідей, натомість бути частиною внутрішнього авторського монологу або своєрідного нотатника чи записника, що його вів Лазар Баранович. Окрему увагу привертають вірші зі Святого Письма, що часто трапляються серед зафіксованих авторських маргіналій. Їх аналіз дозволить встановити, якими перекладами Біблії користувався Баранович і яку функцію вони виконували у метатексті його проповідницької спадщини.

***Ключові слова:** Лазар Баранович, маргіналії, проповідь, біблійні цитати, метатекст.*

Мирослава ФІЛІПОВИЧ

Волинський національний університет імені Лесі Українки

**Українсько-литовська історична спадщина як елемент формування
національної історичної пам'яті**

У часи гібридних війн, коли боротьба йде не лише за територіальні чи економічні завоювання, але й за підкорення свідомості, ефективним знаряддям стає сформована національна пам'ять. Впродовж останніх двадцяти років цьому питанню приділяють значну вагу у багатьох державах які можуть стати жертвою військової агресії або глобалізації. Одним із елементів формування національної пам'яті є суспільні знання історії. Завдяки правдивій історії, що не оминає важких та суперечливих питань, формуються добросусідські відносини між державами. Україна має спільні сторінки історії з Литвою. І на щастя, ця історія не є така трагічна і заїделогізована, як спільна історія з Росією, Польщею,